

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۰/۰۶/۰۲

شاه محمود محمود

آثار و کارکرد های علمی و تحقیقی مرحوم پوهاند میرحسین شاه

خبر وفات استاد نه تنها برای مردم افغانستان بلکه برای دانشمندان کشور های همجوار و دوست موجب تأثر و تأسف است زیرا آن مرحوم مقالات و آثار که تألیف یا ترجمه نمود؛ به گوشه ای از این جغرافیای پژوهشی تعلق داشت.

اینجانب یک بار دیگر ضایعه فقدان آن مرحوم را به خانواده محترم و فرزندان شان و نیز به جامعه فرهنگی و پوهنتونی افغانستان تسلیت گفته و از درگاه پروردگار متعال برای ایشان مغفرت و برای بازماندگان صبر مسئلت می‌کنم.

کандید اکادمیسین پوهاند استاد میرحسین شاه (۱۶ جدی ۱۳۰۳ هـ ش - ۵ جوزا ۱۳۹۹ هـ ش مطابق ۶ جنوری ۱۹۲۵ - ۲۵ می ۲۰۲۰ م) مؤرخ، ادیب نویسنده توانا و متفکر فرهیخته، پژوهنده ای دانا و با پشتکار، مترجمی زیبا قلم و متبحر که تمام عمر خود را در بخش افغانستان شناسی و تاریخ و زبان و ادبیات صرف کرد و دهها اثر تاریخی و ادبی و بیش از صد مقاله با مفیدیت بیشتر و جامع تراز دیگری نوشت. و ترجمه کرد. استاد یکی از فرزندان علمی و دانشمندی متواضع و پای بند به اخلاق پژوهش بود.

استاد با دوستی و شناخت که با دانشمندان بزرگ چون مینورسکی، بوسورث، پرویز نائل خانلری، ایرج افشار، دانشمندان هند موقعیت فرا مرزی به دست آورد و این شناخت در آثار و مقالات استاد انعکاس به سزا داشت.

پوهاند میرحسین شاه بعد از اكمال درجه ماستری در پوهنتون اسلامی علیگر هندوستان در سال ۱۳۳۴ هـ ش به کشور عودت نمودند و سمت استادی را در کدر تدریسی تاریخ و جغرافیای پوهنخی ادبیات احراز کرد و تا زمانیکه از کشور مهاجرت نکرده بودند به همان سمت باقی ماند.

کتابخانه تخصصی استاد نیز در همان سال ۱۳۳۴ هـ ش پایه گزاری گردید و بیشتر از دو هزار جلد کتاب شامل آثار تاریخی و جغرافیایی به زبان های دری، پشتو، انگلیسی، عربی و اردو بود علاوه بر آن ده ها کلکسیونها اخبار و جراید و مجلات داخلی و خارجی در کتابخانه استاد به چشم میخورد.

ناگفته نماند کتابخانه ای بزرگ استاد را میتوان به بخش های تاریخ و ادبیات افغانستان و آسیای میانه و هندوستان و ایران تقسیم کرد و مرجع خوبی برای دانشمندان و محققان و استادان و محصلان بود هرگاه کتابی در این بخش ها از استاد بزرگواری می خواستم با گشاده رویی دریغ نمی کرد. و فردای آن روز با خود می آورد و با گشاده دست در اختیار من و یا استادان دیگر میگذاشت.

با تأسف در اثر جنگهای خانمانسوز حیف ومیل شد و احتمالاً به سرقت رفت و به کشور های دیگر انتقال داده شد. هر کتابش که منتشر می شد با لطف فراوان که به من داشت، با گشاده رویی می گفت این همه زحمت شما است. و با شوخی می پرسید نام شما در کنار کتاب دیده می شود. در زمانیکه کنار شان در دبیرتمنت بودم استفاده علمی شایانی از ایشان می نمودم در آن سالها سگرت دود میکردند من از این فرصت استفاده نموده برخی سوالات به ارتباط کار تحقیقی رویدستم از ایشان می پرسیدم. خوشبختانه استاد سر سخن را باز می کرد. و با شیرینی گفتار و خوش سخنی، ذاتی که خاصه شان بود. جواب میداد و یا مراجعه به آثار و منابع میکرد تا از آنها استفاده کنم. در حین صحبت نه تنها با من بلکه با همه استادان و کارمندان با پیشانی باز صحبت مینمود. هیچ وقت دوست نداشتیم در میان حرفهای شان مزاحمت کنیم و یا حرفی بزنیم مبادا از خوشگویی و نکته گویی هایشان محروم بمانیم. لبخندی در صورتش حک شده بود و من ندیدم هیچ گاه این خنده را نداشته باشد. کلام شان چه در زبان پشتو و یا دری؛ لهجه قندهاری که نشان دل بستگی استاد به آنجا بود. شنونده را به خود می کشاند به خصوص محصلان با آرامش خاطر گوش میدادند.

استاد دانشمند منحصر به فرد بسیار فروتن، خاکی و متواضع بود. استاد همیشه معلم باقی ماند و با محصلان و استادان و همکاران در پوهنتون کابل و یا در مجالس علمی و سیمینار ها، چنان خوش رو و خوش برخورد بود که انگار سالها با ایشان دوستی و شناخت داریم.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

استاد با شخصیت فروتن که داشت در کتابهای خویش فقط اسم خویش (میرحسین شاه) می نوشت حتی آثار و کتابهای های انتشار میدادند و یا در پایان تقاریظ و مکتوبات پیشوند درجه علمی خویش (پوهاندی) را نمی نوشت. استاد هرگز علاقه نداشت تا در پست های دولتی خارج پوهنتون ایفای خدمت نمایند. تمام تلاش و توجه شان تربیه و آموزش و تدریس جوانان وطن بود.

تصاویر ذیل برخی آثار استاد را نشان میدهد.

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خیر و لولئ